

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ЛЕЗНЮК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF LEZNYUK v. UKRAINE)**

(Заява № 35431/21)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

21 вересня 2023 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням

У справі «Лезнюк проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Карло Ранцоні (*Carlo Ranzoni*), Голова,

Ладо Чантурія (*Lado Chanturia*),

Марія Елосегі (*María Elósegui*), судді,

та Вікторія Марадудіна (*Viktoriya Maradudina*), в.о. заступника Секретаря секції,

після обговорення за зачиненими дверима 31 серпня 2023 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою, поданою 26 червня 2021 року до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

2. Про заяву було повідомлено Уряд України (далі – Уряд).

ФАКТИ

3. Відомості про заявника та інформація щодо заяви наведені у таблиці в додатку.

4. Заявник скаржився на непроведення ефективного розслідування смерті його сина, до якої не були причетні представники держави.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 2 КОНВЕНЦІЇ

5. Заявник скаржився на непроведення ефективного розслідування смерті його сина внаслідок дорожньо-транспортної пригоди. Він посилався на статті 2 і 13 Конвенції.

6. Суд, якому належить провідна роль щодо здійснення юридичної кваліфікації фактів справи, вважає, що відповідні скарги мають розглядатися за статтею 2 Конвенції (див. рішення у справі «Ігор Шевченко проти України» (*Igor Shevchenko v. Ukraine*), заява № 22737/04, пункт 38, від 12 січня 2012 року).

7. Насамперед Суд зазначає, що цю справу слід розглядати з точки зору зобов'язання держави провести ефективне розслідування за процесуальним аспектом статті 2 Конвенції. Відповідні загальні принципи щодо ефективності розслідування наведені в рішенні у справі «Мустафа Тунч і Феджіре Тунч проти Туреччини» [ВП] (*Mustafa Tunç and Fecire Tunç v. Turkey*) [GC], заява № 24014/05,

пункти 169 – 182, від 14 квітня 2015 року). Зокрема, після виникнення зобов'язання провести розслідування дотримання процесуальних вимог за статтею 2 Конвенції оцінюється на підставі декількох основних критеріїв: належність слідчих дій, оперативність розслідування, залучення членів родини померлого та незалежність розслідування. Ці елементи є взаємопов'язаними і кожен з них окремо не може бути самоціллю (там само, пункт 225).

8. До того ж це зобов'язання не є обов'язком досягнення результатів, а обов'язком вжиття заходів. Суд погоджується, що не кожне розслідування обов'язково має бути успішним або дійти висновку, який співпадає з викладом подій скаржника. Проте воно, у принципі, має бути здатним призвести до встановлення фактів справи, а якщо твердження виявляться правдивими – до встановлення та покарання винних осіб (див. рішення у справі «Пол та Одрі Едвардс проти Сполученого Королівства» (*Paul and Audrey Edwards v. the United Kingdom*), заява № 46477/99, пункт 71, ЄСПЛ 2002-II).

9. Розглядаючи факти цієї справи у контексті зазначених принципів, Суд вважає, що розслідування характеризувалися різними недоліками, які підірвали здатність органів досудового розслідування встановити обставини смерті родича заявника і відповідальних осіб, якщо такі були. Конкретні недоліки вказані в таблиці у додатку.

10. У керівних справах «Басюк проти України» (*Basyuk v. Ukraine*), заява № 51151/10, від 05 листопада 2015 року; «Поживотко проти України» (*Pozhyvotko v. Ukraine*), заява № 42752/08, від 17 жовтня 2013 року та «Качурка проти України» (*Kachurka v. Ukraine*), заява № 4737/06, від 15 вересня 2011 року) Суд вже встановлював порушення щодо питань, аналогічних тим, що розглядаються у цій справі.

11. Розглянувши всі надані йому матеріали, Суд не вбачає жодних фактів або аргументів, здатних переконати його дійти іншого висновку щодо прийнятності та суті цих скарг. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цій справі розслідування не відповідало критерію ефективності.

12. Отже, ці скарги є прийнятними та свідчать про порушення процесуального аспекту статті 2 Конвенції.

II. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

13. Стаття 41 Конвенції передбачає:

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ЛЕЗНЮК ПРОТИ УКРАЇНИ»

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію.»

14. З огляду на наявні в нього документи та свою практику (див., зокрема, згадане рішення у справі «Басюк проти України» (*Basyuk v. Ukraine*)), пункти 74 – 80) Суд вважає за доцільне присудити суму, зазначену у таблиці в додатку.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що ця заява свідчить про порушення пункту 1 статті 2 Конвенції у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування смерті сина заявника;
3. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику суму, зазначену в таблиці у додатку; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 21 вересня 2023 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Вікторія Марадудіна
(*Viktoriya Maradudina*)
в.о. заступника Секретаря

Карло Ранцоні
(*Carlo Ranzoni*)
Голова

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ЛЕЗНЮК ПРОТИ УКРАЇНИ»

ДОДАТОК

Заява зі скаргами за пунктом 1 статті 2 Конвенції
(непроведення ефективного розслідування смертей, до яких не були причетні представники держави)

№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Події, що передували справі, та провадження на національному рівні	Ключові питання	Сума, присуджена в якості відшкодування моральної шкоди (в євро) ¹
35431/21 26.06.2021	Петро Михайлович ЛЕЗНЮК 1946	<p>Син заявника І. помер 12.11.2001 року, коли переходив вулицю у невстановленому місці. Його збив автомобіль, яким керував пан Ч. Органи досудового розслідування неодноразово відмовляли у порушенні кримінальної справи у зв'язку з поведінкою потерпілого. Зрештою, 19.05.2014 року було порушено кримінальне провадження. У період з червня 2014 року до березня 2015 року були проведені такі слідчі дії: автотехнічні експертизи, судово-медичні експертизи, допити свідків. 19.03.2015 року кримінальне провадження було закрито. Заявник оскаржив цю постанову і в результаті провадження було відновлено. Надалі кримінальне провадження неодноразово закривалося та відновлювалося.</p> <p>30.11.2018 року провадження було закрито. Ніщо не свідчить, що заявник був поінформований про цю постанову. Остаточною постановою від 07.10.2020 року Верховний Суд залишив без задоволення скаргу заявника про відшкодування шкоди, завданої непроведенням ефективного розслідування, встановивши, що заявник не зміг довести вчинення органами державної влади протиправних дій та спричинення ними шкоди.</p>	<p>права заявника як потерпілого не були належним чином захищені (рішення у справах «Сергій Шевченко проти України» (<i>Sergey Shevchenko v. Ukraine</i>), заява № 32478/02, пункт 74, від 04 квітня 2006 року; «Маснева проти України» (<i>Masneva v. Ukraine</i>), заява № 5952/07, пункт 56, від 20 грудня 2011 року),</p> <p>постанови про відмову у порушенні провадження виносилися без належного розгляду обставин справи (рішення у справі «Олейнікова проти України» (<i>Oleynikova v. Ukraine</i>), заява № 38765/05, пункти 80 і 81, від 15 грудня 2011 року з подальшими посиланнями),</p> <p>відсутність ретельності та оперативності підірвала здатність органів державної влади встановити обставини справи (рішення у справах «Ігор Шевченко проти України» (<i>Igor Shevchenko v. Ukraine</i>), заява № 22737/04, пункт 60, від 12 січня 2012 року; «Зубкова проти України»</p>	6 000

¹ Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ЛЕЗНЮК ПРОТИ УКРАЇНИ»

№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Події, що передували справі, та провадження на національному рівні	Ключові питання	Сума, присуджена в якості відшкодування моральної шкоди (в Євро) ¹
			<p><i>(Zubkova v. Ukraine)</i>, заява № 36660/08, пункт 40, від 17 жовтня 2013 року),</p> <p>поступове псування/втрата доказів (рішення у справі «Антонов проти України» <i>(Antonov v. Ukraine)</i>, заява № 28096/04, пункт 50, від 03 листопада 2011 року)</p>	